Opgesteld door: Georgia Vasilaras
Vraagsteller: Intern begeleider primair onderwijs
Geraadpleegde expert(s): Prof. Dr. R. de Graaff, Universiteit Utrecht
Referentie: Kennisrotonde. (2017). Is het wenselijk om in klas 1 en 2 van het basisonderwijs Engels aan te bieden aan kinderen met een achterstand in het Nederlands? (KR. 159).

26 januari 2017

Vraag

Is het wenselijk om in klas 1 en 2 van het basisonderwijs Engels aan te bieden aan kinderen met een achterstand in het Nederlands?

Kort antwoord

Er is nog niet veel onderzoek gedaan naar het gelijktijdig leren van drie talen op Nederlandse scholen. De weinige resultaten die tot op heden voorhanden zijn, wijzen erop dat het leren van Engels geen negatieve invloed heeft op het leren van het Nederlands. Deze resultaten komen overeen met resultaten uit indernationaal onderzoek over meertaligheid en het leren van een derde taal (van den Broek e.a. 2014, Cenoz 2003).

Toelichting antwoord

Vooraf

Het onderstaande antwoord is voornamelijk gebaseerd uit resultaten die voorhanden zijn uit onderzoek op Nederlandse scholen. Aangetekend moet worden dat er nog niet veel onderzoek gedaan is, en dat het aantal leerlingen waarop het onderzoek betrekking heeft beperkt is. Wel komen de bevindingen overeen met resultaten uit internationaal onderzoek.

Het leren van talen
Unsworth (2014) vergeleek de taalontwikkeling van tweetalige kinderen met die van kinderen die met één taal opgroeien.
De ontwikkelingsstadia die tweetalige kinderen doorlopen, zijn dezelfde als die van eentalige kinderen.

Hoe snel en goed kinderen een taal leren, heeft te maken met het taalaanbod.
Meertalige kinderen krijgen enerzijds een groter taalaanbod dan kinderen die met één taal opgroeien. Aan de andere kant is er voor ieder van die talen minder tijd dan wanneer er maar één taal geleerd zou worden. Bij voldoende aanbod ontwikkelen kinderen beide talen in hetzelfde tempo als kinderen die met één taal opgroeien. Bij een beperkter aanbod kan er een achterstand in een taal optreden. Ook de kwaliteit van het taalaanbod is van belang. Kinderen leren minder van iemand die zelf de taal niet goed beheerst. Om deze reden is het ook af te raden dat ouders met hun kinderen communiceren in een taal die ze zelf niet goed beheersen.

Wanneer de taalbeheersing van een- en tweetalige kinderen vergeleken worden, zien we vooral een verschil in woordenschat. Meertalige kinderen kennen vaak in totaal meer woorden dan eentalige kinderen, maar per taal kennen ze er minder.

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL

Meertalige kinderen starten dus aan het leren van een derde taal met een andere bagage dan eentalige kinderen. Dit kan een voordeel zijn: ze kunnen beter reflecteren op taal, en dit helpt bij het leren van een nieuwe taal. Het is ook voorstelbaar dat het een nadeel kan zijn, bijvoorbeeld wanneer het kind nog onvoldoende Nederlands beheerst. De vraag kan dan rijzen of de lestijd niet beter aan Nederlands besteed kan worden.

Wat zegt het onderzoek over meertalige kinderen in Nederland?

Meertalige kinderen starten vaak met een achterstand in het Nederlands. Deze achterstand wordt veroorzaakt omdat ze simpelweg minder aan Nederlands blootgesteld zijn. Eenmaal op school maken ze een versnelde ontwikkeling door, waardoor de verschillen met hun eentalige medeleerlingen grotendeels ingelopen worden.

In het Engels scoren de meertalige kinderen ook wat lager dan de eentalige leerlingen, maar hier zijn de verschillen beduidend kleiner dan bij het Nederlands.
Beide groepen kinderen profiteren van lessen Engels: hun vaardigheden gaan in het eerste jaar sterk vooruit, en in het tweede wat minder.
Goorhuis-Brouwer en de Bot (2005, 2010) hebben onderzocht of het leren van Engels een negatief effect kan hebben op de beheersing van het Nederlands, zowel bij eentalige als meertalige kinderen. Hiervoor werd geen bewijs gevonden. Opnieuw moet aangetekend worden dat het onderzoek specifiek naar meertalige kinderen die zowel Nederlands als Engels leren, heel beperkt is.

Vroege en late starters in het Engels

Er is veel onderzoek gedaan naar de vraag wat het effect is van de leeftijd waarop leerlingen starten met Engels. Onderzocht werd of de taalvaardigheid verschilde bij een in totaal gelijk aantal uren les. Hieruit blijkt dat kinderen die later starten zowel sneller als beter Engels leren. Dit heeft ermee te maken dat ze verder zijn in hun cognitieve ontwikkeling, en dat ze ook verder zijn in hun eerste taal. De vaardigheden die ze in hun eerste taal hebben opgedaan, kunnen ze inzetten bij het leren van Engels. Dit onderzoek richtte zich op leerlingen in het primair onderwijs in het algemeen; er is dus niet specifiek naar meertalige kinderen gekeken.
Recent Nederlands onderzoek (de Graaff 2015) liet juist zien dat vroege starters in het voordeel waren. In dit onderzoek is echter niet bekeken of de vroege en late starters in totaal evenveel uren Engels aangeboden gekregen hadden.

Geraadpleegde bronnen

Van den Broek, E., de Graaff, R., Unsworth, S., van der Zee, V., de Bot, K., Corda, A., & Krikhaar, E. (2014). Voorstudie Pilot Tweetalig Primair Onderwijs.

Cenoz, Jasone. "The additive effect of bilingualism on third language acquisition: A review." *International Journal of Bilingualism* 7.1 (2003): 71-87.

Unsworth, S. (2014). Meertaligheid en jonge kinderen in het gezin. In A. Corda, R. de Graaff, & K. Philipsen (Eds.), Handboek vvto (pp. 67-78). Bussum: Coutinho.

Goorhuis-Brouwer, S. M., & de Bot, K. (2005). *Heeft vroeg vreemde-talenonderwijs een negatief effect op de Nederlandse taalontwikkeling van kinderen? Levende Talen Tijdschrift*, *3*, 3 - 7.

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL

Goorhuis-Brouwer, S., & de Bot, K. (2010). *Impact of early English language teaching on L1 and L2 development in children in Dutch schools*. *International Journal of Bilingualism*, *14*(3), 289-302.

Graaff, R. de (2015). Vroeg of laat Engels in het basisonderwijs; Wat levert het op? In: Levende Talen Tijdschrift 16 (2), p 3-15.

Meer weten?

Eerder werd door de Kennisrotonde de vraag beantwoord 'Wat is er bekend over de relatie tussen vreemde talendidactiek en leeropbrengsten voor Engels als vreemde taal bij leerlingen van 4 tot 12 jaar?'

Onderwijssector

Primair onderwijs

Trefwoorden

Engels, primair onderwijs, meertaligheid, L3, NT2

LAAN VAN NIEUW OOST INDIË 300 2593 CE DEN HAAG
POSTADRES POSTBUS 93461 2509 AL DEN HAAG
T 070 349 44 58 W WWW.KENNISROTONDE.NL